

Terms of Reference

Consultancy – Rapporteur in kaart brengen en ontwikkelen van goede, haalbare lange termijn oplossingen die niet-Europese asielmigratie naar Nederland beperken.

Contract type: Consultant

Locatie: Den Haag, Nederland

Achtergrond en rechtvaardiging

In haar hoofdlijnenakkoord 2024 geeft de nieuwe Nederlandse regering aan dat een *‘Beperking van de omvang van en grip op alle soorten migratie naar Nederland’* een belangrijk uitgangspunt is van het beleid van deze regering, *‘voor nu en voor de langere termijn’*. De maatregelen die aangedragen worden in dit hoofdlijnenakkoord zijn met name intern van aard, waar mogelijk in samenwerking met andere EU landen, en gericht op het op korte termijn ontmoedigen van asielzoekers om naar Nederland, c.q. de samenwerkende EU landen te komen, het harder aanpakken van overlast gevende asielzoekers, het verbeteren van de rechten van de Nederlandse bevolking ten opzichte van asielzoekers en statushouders, etc. Gericht op een meer structurele, geïntegreerde en langere termijn oplossing zijn de volgende voornemens in het akkoord:

- Zo snel mogelijk indienen van een opt-out clause voor het Europees asiel- en migratiebeleid bij de Europese Commissie.
- Versneld uitvoeren van het EU-migratiepact, onder meer door bij herverdeling van asielzoekers te kiezen voor afkopen in plaats van opvangen.
- In de EU aandringen op verdergaande aanscherpingen in de EU-regelgeving onder andere op screening van kansarme asielzoekers en toewerken naar strikte procedures aan de buitengrenzen van de EU en akkoorden over terugkeer met derde landen. Nederland werkt met andere EU-lidstaten aan het opvangen in niet-EU-landen van migranten die de EU proberen te bereiken.
- Mensenhandel, mensensmokkel en alle illegale immigratieroutes worden aangepakt, nationaal en Europees.
- Maximale inzet op opvang in de regio en op migratiedeals daartoe. - Er zal een modernisering van het VN-Vluchtelingenverdrag bepleit worden tegen de achtergrond van het voorgaande en samenwerking met hierin gelijkgestemde lidstaten wordt gezocht om dit te bereiken bij de VN. Er wordt ingezet op aanpassing van de EU-regelgeving en -verdragen waar nodig.

Bovenstaande voornemens kunnen ook gezien worden in relatie tot de bij de APB in september 2023 ingediende en aangenomen motie waarin de regering werd verzocht een rapporteur in te stellen om in kaart te brengen welke landen buiten de EU in aanmerking komen voor een partnerschap inzake de opvang van asielzoekers. Het kabinet gaf daarop in een brief op 3 november 2023 aan dat *“het meent dat het aanstellen van een rapporteur (..) moet worden gezien in relatie tot verdere beleidsontwikkeling op dit terrein door zijn ambtsopvolgers”*.

Deze Terms of Reference beschrijft de werkzaamheden van deze rapporteur die op consultancy basis ingezet zal worden om de mogelijke oplossingen voor de genoemde voornemens in kaart te brengen en die voor deze werkzaamheden ook de benodigde ondersteuning en het benodigde mandaat zal krijgen van de Nederlandse regering en overheid. Om de effectiviteit van de rapporteur te vergroten wordt een juridisch expert toegevoegd, met specifieke internationale en nationale juridische expertise op het gebied van asielmigratie.

Doelstelling

In kaart brengen en ontwikkelen van haalbare, goede lange termijn oplossingen die niet-Europese asielmigratie naar Nederland (a) beperken en (b) mogelijk maken.

Taken

Taken consultant/rapporteur en juridische expert

Aanvangsfase

Ontwikkel een plan van aanpak voor de opdracht, met aanduiding van de voorziene logistiek van de opdracht, methodologieën, activiteiten, fasering en uitwerking van de activiteiten en de te leveren producten, te contacteren stakeholders, een onderzoeksmatrix (met per onderzoeksthema uit deze ToR, onderzoeksvragen, databronnen en datacollectie en analyse methodieken), deelonderzoeksvragen per type stakeholder, en hoe de verkregen informatie verwerkt zal worden en tot de gewenste producten zal leiden, zoveel mogelijk aangeduid per opdrachtfase. Voorwaarde voor het ingaan van de onderzoeksfase (zie hieronder) is dat het aanvangsfaserapport (Inception report) is goedgekeurd door de Nederlandse regering.

Onderzoeksfase

Deze fase richt zich op het verzamelen van kennis, inzichten, mogelijkheden en dergelijke om niet-Westerse asielmigratie naar Nederland te beperken, zoals die in relevante literatuur,

wetten, richtlijnen, verdragen naar voren komen en zoals die door de verschillende stakeholders naar voren gebracht worden, op basis van te informatie uit de deelonderzoeksvragen (zie verderop) en andere informatie die relevant is voor het vervullen van de doelstelling. Juridisch gezien gaat het bijvoorbeeld om zaken als het samenvatten, aanduiden en verduidelijken van de clauses in bestaande richtlijnen en verdragen (inclusief de tegenstrijdigheden tussen deze documenten) ten aanzien van mogelijkheden om asielmigratie te beperken en de bottlenecks daarbij, ook in relatie tot de verschillende EU instanties en internationale relevante jurisprudentie. Dit omvat zaken als de mogelijkheden en onmogelijkheden die er zijn voor het beperken van asielmigratie binnen bestaande richtlijnen en verdragen, opties om deze richtlijnen en verdragen te veranderen en/of er opt-outs op te verkrijgen (en de te verwachten benodigde tijdsduur daarvoor), alsook minder voor de hand liggende oplossingen, die 'geen schoonheidsprijs' verdienen, zoals het negeren van richtlijnen (zoals bijvoorbeeld een land als Roemenië doet), het opzeggen van verdragen, etc. Voor wat betreft overleg met ambassades en overheden van landen in verschillende regio's die mogelijk geschikt zijn voor en bereid zijn tot de opvang van asielmigranten uit Nederland, gaat het om verkenning op basis van 'mutual benefit'. Men kan hierbij denken aan hoe het voor een land aantrekkelijk kan worden om toegang te verlenen aan vluchtelingen uit de eigen regio die vanuit Nederland naar dat land gestuurd worden, bijvoorbeeld door hulp bij de opvang van vluchtelingen in dat land, hulp aan de omringende lokale bevolkingen van de opvanglocaties, hulp bij repatriëring van vluchtelingen die veilig terug kunnen keren naar het eigen land en andere vormen van compensatie en hulp. Voor wat betreft het overleg met politieke partijen in Nederland gaat het om bestudering van de oplossingen zoals deze politieke partijen die propageren en mogelijk een eerste verkenning van de ruimte en mogelijkheden die er zijn om deze in te kaderen in een gezamenlijke aanpak. Met VN en EU partijen zal het overleg zich richten op oplossingen die mogelijk zijn binnen de bestaande VN en EU verdragen en richtlijnen voor het op een goede wijze verminderen van asielstromen naar Nederland, de bottlenecks daarbij en de logica en argumentatie achter die bottlenecks, alsmede de mogelijkheden die er zijn of gecreëerd kunnen worden voor het opzeggen dan wel veranderen van deze richtlijnen en verdragen of er bijvoorbeeld een uitzonderingspositie op te verkrijgen en/of pilots te starten die buiten deze verdragen en richtlijnen omgaan. Activiteiten zijn:

- Contact en afspraken met de geselecteerde stakeholders en stakeholder partijen.
- Interviews, groepsdiscussies en overleg met de geselecteerde stakeholders en stakeholder partijen ten aanzien van onderwerpen gerelateerd aan de doelstelling, de onderzoeksmatrix

en de onderliggende onderzoeks- en deelonderzoeksvragen, inclusief nauwkeurig vastleggen van de discussies en antwoorden.

- Regelmatig overleg met een 'steering comité' samengesteld uit vertegenwoordigers van de regering die continu met de rapporteur meekijken naar en meedenken met de bevindingen en die ook regelmatig input geven in hoe de rapporteur zijn of haar werkzaamheden moet aanpassen en bijsturen om beter tot de gewenste resultaten te komen. De rapporteur volgt de aanwijzingen en wensen van dit comité op.
- Structureren en analyse van de informatie en deze gebruiken om tot diepgaande conclusies en aanbevelingen voor de formuleringsfase te komen.
- Vastleggen van de conclusies en aanbevelingen.
- Rapporteren.

Formuleringsfase

- Verwerking. Verwerken van de informatie, conclusies en aanbevelingen tot mogelijke oplossingen die leiden tot een afname van de asielmigratie naar Nederland, met zoveel mogelijke positieve effecten, inclusief de juridische aspecten die hiermee gemoeid zijn.
- Validering. Overleg met stakeholderpartijen over deze oplossingen en waar nodig aanpassingen waardoor de oplossingen beter mogelijk en/of meer acceptabel worden bij deze partijen, inclusief beschrijven van de verschillende standpunten en aannames (met name zogenaamde 'killer assumptions') ten aanzien van de mogelijke oplossingen.
- Regelmatig overleg met een 'steering comité' samengesteld uit vertegenwoordigers van de regering die continu met de rapporteur en de juridische expert meekijken naar en meedenken met de verwerking en validering van de oplossingen. De rapporteur en de juridische expert volgen de aanwijzingen en wensen van dit comité op.
- Uitwerking. Ontwikkelen van een overzicht met de verschillende oplossingen, inclusief criteria en voorwaarden voor de haalbaarheid ervan en de mate van consensus die er is ten aanzien van de oplossingen bij de verschillende stakeholdergroepen.
- Rapporteren.
- Presentatie van de bevindingen en oplossingen aan de regering en in de Tweede Kamer.

Taken Nederlandse regering en overheid

- Tijdige betaling van de rapporteur en de juridische expert per opgeleverd en goedgekeurd product.

- Logistieke en juridische ondersteuning van de rapporteur en de juridische expert waar nodig.
- Samenstellen van een 'steering comité' met vertegenwoordigers van de regering die continu met de rapporteur en de juridische expert meekijken naar en meedenken met de bevindingen, analyses en oplossingen en die ook regelmatig input geven in hoe de rapporteur zijn of haar werkzaamheden moet aanpassen en bijsturen om beter tot de gewenste resultaten te komen.
- Ondersteuning bij de contacten met verschillende stakeholders om de rapporteur en de juridische expert toegang tot en dialoog met de stakeholders te verschaffen. Onderdeel hiervan is het op papier stellen en verstrekken van een duidelijk en voldoende mandaat aan de rapporteur en de juridische expert en waar nodig het vergezellen en ondersteunen van de rapporteur en de juridische expert, bijvoorbeeld door een minister, staatssecretaris en/of ambassadeur van een Nederlandse ambassade, bij de bezoeken aan de geselecteerde stakeholders.

Vooropgestelde thema's en onderzoeksvragen

Hieronder staan een aantal onderzoeksthema's en -vragen die verder uitgewerkt dienen te worden in de voorstellen van indieners. Men is vrij om ook andere onderzoeksthema's en -vragen toe te voegen indien aannemelijk gemaakt wordt dat die relevant zijn voor het behalen van de doelstelling van deze consultancy opdracht.

OT No	Onderzoeksthema (OT)	Onderzoeksvraag
1	Juridisch	<ul style="list-style-type: none"> • Welke relevante juridische aspecten zitten er aan lange termijn oplossingen die niet-Europese asielmigratie naar Nederland (a) beperken en (b) mogelijk maken?
2	Politiek, overheden en volk	<ul style="list-style-type: none"> • Welke verschillende scenario's voor asielmigratie staan Nederlandse politieke partijen, het Nederlandse volk, EU en EU instituten, andere EU landen, landen in de regio's en de VN voor en waar zijn ze in dit verband op tegen?
3	Geografisch	<ul style="list-style-type: none"> • Welke landen per regio in de wereld zijn het meest geschikt voor opvang van (asiel)migranten? • Hoe kan opvang in die landen vorm krijgen in relatie tot de doelstelling van deze consultancy opdracht?
4	Migratiestromen en omvang	<ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn de toekomstscenario's voor asiel- en andere migratiestromen in relatie tot deze consultancy opdracht?

Product oplevering

De op te leveren producten door de rapporteur, als team leader van deze consultancy opdracht, zijn:

- Aanvangsfaserapport.
- Onderzoeksfaserapport

- Formuleringsfaserapport
- Presentaties aan de regering en de Tweede Kamer

Tijdsduur

Een inschatting is dat de gehele opdracht een periode van één jaar zal beslaan. De op deze opdracht inschrijvende partij (met beoogde rapporteur en juridische expert) wordt geacht een realistisch tijdpad aan te geven voor de verschillende fases, waar mogelijk voor de activiteiten binnen die fases alsmede voor de opdracht als geheel. Het aantal persoonsdagen waarbinnen de opdracht uitgevoerd dient te worden, wordt ingeschat op 100 tot 200 dagen voor de rapporteur en 80 dagen voor de juridische expert en zal afhangen van de planning alsmede van de ontwikkelingen tijdens de uitvoering van de opdracht.

Vaardigheden en eigenschappen van de rapporteur en de juridische expert

Rapporteur

- Academisch niveau, met 10 jaar of meer ervaring in consultancy opdrachten waarbij intensieve contacten met een groot aantal stakeholders, middels interviews, meetings en groepsgesprekken, aangevuld met literatuuronderzoek, geleid hebben tot relevante data collectie (kwalitatief en kwantitatief), data structurering en data analyse alsmede rapporteren en disseminatie van de onderzoeksresultaten ten aanzien van complexe internationaal gerelateerde problemen met verschillende expertisevlakken en invalshoeken.
- Staat positief ten aanzien van de doelstelling van de opdracht.
- Heeft ervaring in humanitaire hulp in ontwikkelingslanden en in de samenwerking met stakeholders in die landen, met name met hogere en lagere overheden en regeringsvertegenwoordigers.
- Gewend aan en bedreven in het overleg met stakeholders op hoog niveau, zoals ambassadeurs, directeuren, ministers en parlementariërs.
- Communicatieve, respectvolle en vriendelijke persoonlijkheid die snel het vertrouwen wint van de stakeholders met wie hij of zij interacteert.
- Spreekt en schrijft goed in het Nederlands en Engels.
- Heeft goede leiderschapsvaardigheden, is een 'natural' netwerker, is representatief, verkrijgt gemakkelijk en natuurlijk respect, en functioneert uitstekend in (klein) teamverband.

Juridische expert

- Juridisch academisch niveau, met 10 jaar of meer ervaring in internationaal juridische aspecten, met name ten aanzien van migratie en waar mogelijk specifiek asielmigratie.
- Staat positief ten aanzien van de doelstelling van de opdracht.
- Communicatieve, respectvolle en vriendelijke persoonlijkheid die snel het vertrouwen wint van de stakeholders met wie hij of zij interacteert.
- Spreekt en schrijft goed in het Nederlands en Engels.
- Is representatief, verkrijgt gemakkelijk en natuurlijk respect, en functioneert uitstekend in (klein) teamverband.

Hoe in te schrijven op de opdracht

Geïnteresseerde partijen dienen de volgende documenten aan te leveren:

- 1) Motivatiebrief.
- 2) CV's van de voorgestelde rapporteur en juridische expert.
- 3) Initieel voorstel voor uitvoering van de opdracht, inclusief initiële onderzoekmatrix en aanduiding hoe deze verder uitgewerkt gaat worden in de vorm van deelonderzoeksvragen, inclusief onderzoeksmethodieken, aannames en dergelijke. Het voorstel omvat: inleiding, doelstelling en reikwijdte, benadering, methodologieën voor data collectie, - structurering en -analyse, rapporteren en disseminatie van de resultaten, fasering van de opdracht, criteria voor selectie en initiële lijst van te ondervragen stakeholderpartijen, ethische overwegingen, plan en tijdschema
- 4) Financieel voorstel.

Bovenstaande documenten dienen voor **//datum//** per e-mail ingediend te worden bij **//naam contactpersoon//**, **//e-mail adres contactpersoon//**.